

B o l g á r
H I R E K

A magyarországi bolgárok kétnyelvű havilapja

2008. február

Цена 150 форинга •• Ára: 150 Ft

Български В Е С Т И

Вестник на българите в Унгария

В Б Р О Я
ч е т е т е

Бабинден

Трифоновден

Българска
детска градина

Българската детска градина отвори врати

От първи февруари започна работа основаната от Българското републиканско самоуправление Българска детска градина в сградата на Българското училище на ул. Байза 44. Става въпрос не просто за откриването на детска градина за най-малките, а за цялостна стратегия за спасяване на българското училище в Будапеща. Първата стъпка вече е направена. Дали ще има продължение, попитахме д-р Данчо Мусев.

Български вест: *От 1 февруари започна да функционира българската детска градина, чийто основател е Българското републиканско самоуправление. Как се стигна до тази стъпка?*

Д-р Данчо Мусев: Огромна работа и период на много напрежение предшества основаването на детската градина. Както мнозина знаят, през лятото на 2007 г. със заповед на министъра на образованието и науката на България детската градина бе закрыта. Тази ситуация създаде много напрежение за деца и родители. Един месец преди започването на новата учебна година

те бяха поставени в неизвестност. Тогава Българското републиканско самоуправление се зае да намери решение за съдбата на детската градина.

Съдбата на училището и на детската градина вече от години на ред са на дневен ред. И двете институции се помещават на ул. "Байза" и статутът им се регулира на базата на споразумението между двете просветни министерства. Повече от десет години пред нас е поставен въпросът как да се направи така, че и училището, и детската градина да станат част от унгарската образователна система, да отговарят на изискванията на българската общност в Унгария и да се вписват в целите на българската национална стратегия за българските училища зад граница. Най-голямото ни желание винаги е било да се постигне стабилност във функционирането на училището, но така и не се стигна до никакъв напредък в решаването на тези въпроси.

Българското републиканско самоуправление като официален представител на българската общност в Унгария никога не бе прието като

партньор от страна на МОН и не бяха изслушани нашите желания, поради което се стигна до закриване на детската градина, закриване на първи клас, закриване на столовата, на следобедните занятия в училището. Това са мерки, които ще доведат до закриването на училището. С тях се отрязва основата. Дано да не е така, но с тези стъпки като че ли България постепенно се отказва от училището.

Принципно се отнесохме към съдбата на детската градина. С този акт искаме да покажем, че българската общност има желание и възможности да продължи поддръжката на тези основни звена – засега на детската градина, а в бъдеще и на училището.

Българското училище тази година навършва 90 години от основаването си. То е основано от българите в Унгария и е един от основните стълбове на нашата общност. Ако нямаме училище и образователна система сме обречени на сигурна асимилация в рамките на 10-15 години.

Първата крачка за избягването на този нерадостен сценарий е откри-

ването на Българската детска градина от 1 февруари 2008 г.

Български вест: *Как смята БРС да преодолее финансовите трудности, свързани с издръжката на новите учебни звена?*

Д-р Данчо Мусев: Това е едно много сериозно финансово предизвикателство. Възможностите на БРС са много ограничени, а държавното финансиране зависи от броя на децата.

През февруари детската градина започва да функционира с 10 деца,

през първите 5-6 месеца ще е много трудно. Надяваме се, че от 1 септември броят на децата ще се увеличи. Това зависи от решението на родителите в нашата общност и от това, какво можем да им предложим. Аз каня всеки родител с дете на такава възраст да дойде в сградата на училището и сам да се убеди, че тук става въпрос за нещо съвършено ново. Обединявайки усилията си със Столичното българско самоуправление и с Дружеството на българите в Унгария направихме пълна реконструкция на базата, закупахме нови мебели, играчки. Разполагаме с много

добър колектив от детски учителки и обслужващ персонал. Вярвам, че тя ще е една от най-добрите детски градини в Будапеща. Не бива да забравяме, че на такава възраст децата особено бързо усвояват езика. Има много аргументи в полза на новата детска градина.

Аз искам да помоля всички да оставят настрана някогашните вражди и отношения, да дойдат и да видят, че тук се ражда нещо съвсем ново. Ръководството на Българското училище в лицето на неговата директорка Емилия Атанасова също по съвсем различен начин се отнася към нашите действия и помага всичките ни усилия.

Вярвам, че този нов подход ще накара и институциите и всички заинтересувани да променят отношението си към съдбата на училището и то да застане на мястото си като един от основните стълбове на българската общност в Унгария.

Megnyílt a Bolgár Óvoda!

Február 1-én megkezdte a működését a Bolgár Országos Önkormányzat által alapított Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda a Bolgár Iskola épületében, a Bajza u. 44. szám alatt. Ezzel az Önkormányzat megtette az első lépést a budapesti Bolgár Iskola megmentése érdekében. Dr. Muszev Dancsót, a BOÖ elnökét arról kérdeztük, hogyan képzeli el a folytatást.

Bolgár Hírek: *Február 1-én megnyitotta a kapuit a bolgár óvoda, amelynek fenntartója a Bolgár Országos Önkormányzat. Hogyan került sor erre a lépésre?*

Dr. Muszev Dancso: Az óvoda megalapítását hatalmas munka és nagyon sok feszültség előzte meg. Ahogy bizonyára sokan tudják, a bolgár oktatási és tudományos miniszter 2007 nyarán úgy határozott, hogy bezárja a bolgár óvodát. Ez a helyzet nagy feszültséget teremtett a gyerekek és a szülők kö-

rében. A Bolgár Országos Önkormányzat pedig úgy döntött, hogy megkeresi a megoldást az óvoda sorsával kapcsolatban. Az iskola és az óvoda sorsa évek óta napirenden van. Mindkét intézmény a Bajza utcai épületben működik, és a státuszukat a két oktatási minisztérium által kötött egyezmény szabályozza. Több mint tíz éve az a legfőbb kérdés, hogy mit kellene tenni ahhoz, hogy az iskola és az óvoda a magyar oktatási rendszer részévé váljon és megfeleljen a magyarországi bolgárok igényeinek. Sajnos a bolgár minisztérium ezidáig nem tekintette partnerének az Önkormányzatot, és nem hallgatta meg, hogy mit szeretnének.

Az óvoda megalapításával azt szeretnénk volna bizonyítani, hogy a bolgár közösségnek igénye és lehetősége is van arra, hogy átvegye ezen alapvető láncszemek fenntartását – most az óvodáét, a későbbiekben pedig az iskoláét is.

Bolgár Hírek: *Hogyan fogja leküzdeni a BOÖ az új oktatási intézmények fenntartásával kapcsolatos pénzügyi nehézségeket?*

Dr. Muszev Dancso: Ez egy hatalmas kihívás pénzügyileg. A BOÖ lehetőségei korlátozottak, az állami finanszírozás pedig a gyerekek számától függ. Februárban az óvoda 10 gyerekkel kezdett el működni, az első 5-6 hónap nagyon nehéz lesz. Reméljük, hogy szeptember 1-től több gyerek fog az óvodába járni. Ez a szülők döntésétől függ és attól, hogy mi mit tudunk kínálni. Ezért arra kérek minden szülőt a közösségből, akinek van óvodás korú gyereke, hogy jöjjön el és győződjön meg arról, hogy itt tényleg valami teljesen új dologról van szó. A Fővárosi Bolgár Önkormányzattal és a Magyarországi Bolgárok

Egyesületével összefogva teljesen felújítottuk az óvodát, új bútorokat és játékokat vettünk. Két nagyon jó óvónőt is sikerült találnunk. Remélem, hogy a mi óvodánk hamarosan az egyik legjobb óvoda lesz Budapesten.

Szeretnék megkérni mindenkit, hogy tegye félre az egykori ellenségeskedéseket, és jöjjenek el megnézni, hogy itt tényleg valami teljesen új születik. A Bolgár Iskola vezetősége Emilia Atanaszova igazgatónő személyében szintén teljesen másképp viszonyul a kezdeményezésünkhöz, és mindenben segít minket. Hiszem, hogy ez az új hozzáállás minden intézményt és érdekelte arra készíten majd, hogy megváltoztassa az iskola sorsához való viszonyulását, és az iskola ismét a magyarországi bolgár iskola egyik alappillérvé válik majd.

Бабинден

На 20 януари българските жени се събраха да отпразнуват Бабин ден в Българския културен дом. Не липсваше нито един елемент от традиционния празник – разигран беше обичаят, бабата благослови най-малките членове на общността, като намаза бузките им с мед и масло и им сложи червен конец – на момиченцата, за да им растат дълги и хубави плитки, а на момченцата – за да имат брада и мустаци.

Тази година са се родили 12 деца, те бяха посрещнати от всички с голяма радост на това тяхно първо представяне пред общността и получиха първите си подаръци от нея.

Неотменен елемент от празника е и кулинарният конкурс, в който участват все повече жени. Тази година интересът към него бе засилен и от подготвящата се готварска книга с рецепти на български домакини.

Докато журито оценяваше пригответените ястия, разговарях с някои от гостите, които са редовни участници от години насам. Кристина Менхарт е довела второто си дете, което е само на шест месеца. Вече мисли как да запази традициите и езика за децата си. Още не е решила дали да ги запише в българската детска градина, но не изключва тази възможност, при положение че й допадне атмосферата в нея. Не е пропуснала да участва и в кулинарния конкурс. Донесла е плодова торта, чиято рецепта е стара – от приятелка на нейната баба – и малко се притеснява, че в бързината покрай децата не е станала най-сполучливо на външен вид. Притесненията на Кристи се оказаха напразни. Нейната плодова торта бе оценена от журито и отличена с втора награда в категорията десерти.

На Бабинден в Българския културен дом се събират не само жените от Будапеща. Редовно идват и от други краища на страната, които дори не са и толкова наблизо. Димитранка Мишколци от Дебрецен не само присъства на празника, но и редовно взема участие в кулинарния конкурс. И тази, и миналата година тя си тръгна с награда от вечерта. Любими рецепти са разбития хай-

вер, къпопу, лозови сърми, за празници често прави баница, като сама »дърпа« корите.

Бабинден отмина, но ако не сте успели да вземете участие в кулинарния конкурс или не сте представили най-добрите си рецепти, все още можете да станете съавтор на »Моята готварска книга« – сборник с рецепти на нашите най-добри домакини и готвачи, илюстриран със снимки на готовите ястия.

За да осъществим този план е необходимо да съберем рецептите, които да дават пълноценна представа за традиционната българска кухня, съхранявана от българите в Унгария. Много важно за замисъла на проекта е рецептите да са изпитани от опитни домакини, съобразени с продуктите, които се намират в Унгария и зад всяка рецепта да стои името на човека, който я е предоставил, както и региона, от който идва от България и обичая, с който е свързана.

Вáбанар

Január 20-án a Bolgár Művelődési Házban ismét összegyűltek a bolgár asszonyok, hogy megünnepeljék a bábanapot. A hagyományos ünnep egyetlen eleme sem hiányzott – eljátszották a népszokást, a bába megáldotta a közösség legifjabb tagjait, mézzel és vajjal kente be az arcukat és vörös fonalat tett rájuk, a lányoknak azért, hogy szép hosszú hajuk legyen, a fiúknak pedig azért, hogy szakálluk és bajszuk legyen. A tavalyi évben 12 gyerek született a bolgár közösségben, akiket az összegyűltek nagy örömmel fogadtak:

Az ünnep része hagyományosan az ételverseny is, amelyben szintén nagyon sokan vettek részt. Az idei évben az érdeklődést az is fokozta, hogy készül egy szakácskönyv a bolgár háziasszonyok receptjeivel. A zsűri ez alkalommal a következő ételeknek és készítőiknek ítélte díjakat:

Előétel kategória

- I. Miskolczi Dimitranka
- II. Róna Tánya
- III. Novakov Eszter

Főétel kategória

- I. Muszeva Marianna
- II. Novakov Eszter
- III. Dzsagarova Jantra

Desszert kategória

- I. Probocskai Andrea
- II. Menyhárt Krisztina
- III. Novakov Eszter

Hagyományos bolgár étel kategória

- I. Kjoszeva Szvetla
- II. Novakov Eszter
- III. Novakov Eszter

A Bábanap ugyan elmúlt, de ha nem sikerült részt vennie az ételversenyben, vagy eddig nem írta le a legjobb receptjeit, még mindig részt vehet *Az én szakácskönyvem* c. receptgyűjtemény összeállításában. Az ötlet megvalósításához nagyon fontos, hogy olyan kipróbált recepteket kapjunk, amelyhez a hozzávalók Magyarországon is beszerezhetők. Minden recepthez odairjuk annak a nevének, aki az ételt készítette, valamint azt a bulgáriai régiót, ahonnan az illető származik. A projekt megvalósításában a Magyar Televízió *Rondó* című adása is részt vesz, néhány étel készítésének a menetét az MTV is felveszi.

Трифоновден

На 3 февруари, неделя, бе отбелязан традиционният Трифоновден. След неделната служба се състоя ритуалът по зарязване на лозата. Слънчевото време бе привлякло доста хора, които отец Стефан и викарен епископ Тихон благословиха със светена вода. След зарязването на лозата уважавани стопани получиха корони от лозови пръчки, а събралото се множество вдигна наздравица с червено вино.

Празникът продължи с турнир по табла, който се проведе в Българския културен дом. В ресторанта на дома желаещите можеха да си поръчат агнешка чорба или агнешко печено. В съседство бяха насядали и играчите на табла, в очакване да се изтегли жребия и играта да започне. Интерес към турнира по табла проявиха 12 души. Победители станаха: Владимир Кирков, Иван Царвулджиев и Пал Съоке.

Trifon-nap

Február 3-án, vasárnap ünnepelte meg a bolgár közösség a hagyományos Trifon-napot. A vasárnapi istentisztelet után került sor a szőlőmetszés rituáléjára a templom udvarában. A napfényes idő sok embert vonzott, akiket Szeftan atya és Tihon vikárius püspök szentelt vízzel megáldott. A szőlőmetszés után a gazdák szőlővesszőből font koronát kaptak, az összegyűltek pedig vörösborral koccintottak.

Az ünnep ostáblaversennyel folytatódott a Bolgár Művelődési Házban. Az étteremben bárányleves és báránysült is szerepelt az étlapon. Ugyanott gyűltek össze a versenyzők is, akik a sorsolás után elkezdték a játékot. A jó hangulatú versenyben a fődíjat Kírkov Vladimír nyerte el, mögötte pedig Carvuldzsiev Iván és Szóke Pál állhatott fel a képzeletbeli dobogóra.

Спортни екипи за Естергом

Балканска вечер

Българското, гръцкото и сръбското самоуправление в IV район на Будапеща организираха съвместна Балканска вечер в Културен дом "Ади", която се състоя на 2 февруари т.г. Музиката, танците и познатата на всички кухня създадоха истинско балканско настроение в сърцето на Будапеща. Със своя програма на вечерта участва танцов състав "Янтра".

Balkáni est

Február 2-án az újpesti bolgár, görög és szerb kisebbségi önkormányzat közös Balkáni estet rendezett az Ady Művelődési Házban. A zene, a tánc és az ételkóstoló igazi balkáni hangulatot varázsolt Budapestre. A műsorban fellépett a Jantra Néptáncgyűttes is.

Българското самоуправление в Естергом закупи 13 футболни екипа от средствата, останали в бюджета за 2007 г. Стремелът на самоуправлението е да създаде нужните предпоставки за спорт и полезно прекарване на свободното време за онези близо 60 души, сплотени в естергомската общност през изминалата година и за заздравяване контактите между тях. Ръководството изхожда от убеждението, че общностния дух на спорта косвено улеснява опознаването на културните ценности и тяхното популяризиране. Подкрепата на тези рекреативни дейности съдейства за по-пълноценното осъществяване на задачите на самоуправлението, тъй като укрепва кохезионните процеси в общността и възприемането на програми от друго естество. Според плановете аматьорският футболен отбор ще вземе участие в приятелски мачове с отборите на другите малцинствени самоуправления и ще се включи в някои регионални първенства.

Както и през миналата година самоуправлението ще вземе участие в организацията на разнообразни прояви заедно с републиканските организации и ще подпомогне издаването на »Български вестик«. Същевременно промяната в системата на финансирането през 2008 г. изправя българите пред сериозни трудности, прочути предимно със своята градинарска култура.

Mezeket vásárolt a kisebbségi önkormányzat

Аз естергомски Болгар Кисеббсégi Önkormányzat а 2007. évi pénzmaradványa terhére 13 darab labdarúgó mezt vásárolt. А képviselők célja, hogy а tavalyi év során а több helyi és fővárosi kulturális rendezvényen kialakult mintegy 60 fős естергомски közösség sport iránt érdeklődő tagjai lehetőséget kapjanak szabadidejük hasznos eltöltésére, а kapcsolatok elmélyítésére. Аз önkormányzat felismerte, hogy а szabadidősport közösségszervező ereje közvetlenül segíti а kulturális sajátosságok megismertetését, népszerűsítését. А rekreációs tevékenységek támogatása hozzájárul а kisebbségi önkormányzat feladatainak ellátásához, hiszen segíti а közösségi kohézió fenntartását, más programokra történő adaptálását. Аз ama-

tör focicsapat а tervek szerint több kisebbségi önkormányzat csapatával is viv barátságos mérkőzést és indul számos térségi amatőr bajnokságokon.

А nemzetiségi önkormányzat а tavalyi évhez hasonlóan idén is több kulturális rendezvényt szervez együttműködve аз országos szervezetekkel, továbbá jelentős összeggel támogatja а Болгар Hírek című folyóirat kiadását. Ugyanakkor а normatív finanszírozás szabályainak 2008. évi megváltoztatása komoly feladatok elé állítja а kertkultúrájáról ismert болгáроkat.

Българи в Сегед

Българското самоуправление в Сегед е едно от най-младите български самоуправления, създадено при последните избори. Дейността на българската общност в Сегед обаче не се ограничава само през последните няколко години. Младите хора, които изграждат гръбнака на общността са тясно свързани с университетските среди, ето защо тук се проявява голям интерес към културните програми. Редовно се провеждат български вечери с участие на студентите по българска филология и славистика, а всяка есен вече за трети пореден път се организира Български дни в рамките на Есенния фестивал в град Сегед. Не са рядкост концертите и танцовите къщи, организирани от Българското самоуправление в Сегед и

Дружеството »Приятели на България«. Този път гостите танцуваха под звуците на оркестър Право в университетския клуб в Сегед. Наред с българите, имаше гърци, сърби, унгарци, сближени от ритъма на балканските танци. Някои танцуваха почти професионално, други сега се опитваха да усвоят трудните ритми с помощта на хореограф. Барбара Халаши, председател на Българското самоуправление в Сегед, смята, че към техните мероприятия се проявява все по-голям интерес и това ги кара да създават все нови и нови възможности за общуване. Моника Фаркаш Барати, председател на Дружеството приятели на България и университетски преподавател смята, че особено важен момент в работата е въвличането на студен-

тите, които по този начин усвояват важни елементи от българската култура. Маринела Вълчанова, която е български лектор от есента на 2007 г., сподели своя възторг от атмосферата, която я е посрещнала в Сегед. Тя смята, че тук са създадени оптимални условия за усвояването на българския език и култура. И трите разказаха оживено за дните на българската култура в града, които се провеждат всяка есен в рамките на Есенния фестивал. Много трайни впечатления са оставили концертът на българската гайдарка Красимира Чуртова, представлението на Малко театро, ежегодното представяне на списание »Хемус« и новоиздадени български книги – последната от които »Поли« на Кристина Хаджипеткова.

Bolgárok Szegeden

А Сзегедски Болгáроk Önkormányzat аз egyik olyan önkormányzat, amely 2006-ban első ízben alakult meg. А сзегедски болгáр közösség azonban nemcsak аз utóbbi időben vált aktívá. А fiatalok, akik аз közösség gerincét alkotják, szoros kapcsolatban állnak аз egyetemmel, ezért olyan nagy аз érdeklődés аз kulturális rendezvények iránt. Rendszeresen tartanak болгáр esteket аз болгáр szakos egyetemisták részvételével, és immár harmadik alkalommal rendezték meg ősszel аз Болгáр Napokat аз Сзегедски Őszi Fesztivál keretében.

А Сзегедски Болгáр Önkormányzat és аз Болгáр Baráti Társaság gyakran szervez koncerteket és táncházakat. А legutóbbi

táncházat аз Pravo zenekar tartotta, ahol együtt táncoltak болгáроk, görögök, szerbek és magyarok. Halasi Barbara, аз Сзегедски Болгáр Önkormányzat elnöke szerint egyre nagyobb érdeklődés kíséri аз rendezvényeiket. Farkas Baráthi Mónika egyetemi oktató, аз Болгáр Baráti Társaság elnökségi tagja úgy véli, hogy nagyon fontos belevonni аз munkába аз hallgatókat, akik így аз közelebb kerülnek аз болгáр kultúrához. Marinel Valcsanova pedig, aki 2007 óta lektor аз tanszéken nagy lelkesedéssel beszél arról аз légkörről, amely Сзегеден uralkodik. Úgy véli, hogy optimálisak аз feltételek аз болгáр nyelv és kultúra elsajátításához.

Новини от Дебрецен

Денят на малцинствата в област Хайду-Бихар бе отпразнуван на 16 декември в Хайдушамшон. Малцинствата от областта получиха възможност да опознаят взаимно, представяйки елементи от културата и кулинарното си изкуство. Българското самоуправление в Дебрецен допринесе за доброто настроение с изпълненията на състав »Джумбарлък« и със специалитети на националната ни кухня: баница, питка, безмесни зелени сарми, кебабчета, лютеница и разнообразни

салати. Срещата отново доказа, че във време на глобализация светът става по-разноцветен благодарение на културата на отделните народи, които устояват изпитанията на времето.

Българското самоуправление в Дебрецен отпразнува по традиция новата година с коледно-новогодишна вечеринка на 13 януари. Гостите бяха посрещнати от състав Джумбарлък с коледни народни песни, след което танцьорите продължиха да се грижат и през оста-

налата част от вечерта за доброто настроение. По стар обичай на масата бяха сложени пресни и сушени плодове, жито, орехи, просо, чесън, сол, празнична питка и червено вино.

След кратката програма и поздравленията, гостите вкусиха българските коледни ястия. В края на вечерята беше поднесена и баница с късмети. Вечерта премина в отлично настроение, всички имаха усещането, че са членове на едно голямо семейство.

Hírek Debrecenből

December 16-án a Hajdú-Bihar megyei Kisebbségek Napja Hajdúsámson városába került megrendezésre.

A megye kisebbségeinek lehetőségük nyílt megismerni egymás kultúrájának és gasztronómiájának egy kis „szeletét”. A debreceni Bolgár Önkormányzat a Dzumbarklak együttes tolmácsolásában népzenevel és dalokkal szórakoztatta az egybegyűlteket, valamint a nemzeti konyha finomságaival: bánicával, pitával, hús nélkül készült töltött káposztával, kebabcséval, ljutenicával és különféle salátákkal kínálták az érdeklődőket. Ez a rendezvény ismét igazolta, hogy a globalizálódó világunkat a különböző népek kultúrája teszi színesebbé és ezek kiállják az idő próbáját.

A Debreceni Bolgár Önkormányzat a bolgár hagyományok szerint január 13-án tartotta a karácsonyi-újévi ünnepségét. A vendégeket a Dzumbarklak együttes fogadta karácsonyi népdalokkal és ők gondoskodtak az este hátra levő részében is a jó hangulatról. Régi szokás szerint az asztalról nem hiányozhattak a friss és szárított gyümölcsök, a búza, a dió, a köles, a foghagyma, só, az ünnepi kenyér és a vörös bor.

Rövid műsor és köszöntő után, a vendégek megkóstolták a bolgár karácsonyi ételeket. A vacsora végén a szerencsekívánságokat tartalmazó bánicát szolgálták fel a vendégeknek. Az est nagyon jó hangulatban telt, mindenki úgy érezte, mintha egy nagy család tagja lenne.

Ласло Шойом в България

На 5 и 6 февруари президентът на Унгария Ласло Шойом бе на официално посещение в България. В София унгарският държавен глава бе официално посрещнат с военни почести и топовни гърмежи. Той поднесе венец пред гроба на неизвестния воин на площад »Александър Невски«, след което се срещна с българския президент Георги Първанов. След срещата Георги Първанов заяви, че България подкрепя идеята газопроводът Южен поток да минава и през Унгария.

Унгария е седма по размера на инвестициите си в България, където функционират 250 унгарски фирми. За една година стокообменът между двете страни се е увеличил с 300 милиона евро и вече възлиза на 650 милиона. По време на преговорите бе обсъдено и културното сътрудничество между двете страни. Стана въпрос за издаването на българо-унгарски речник и за финансирането на Българското училище в Будапеща. Ласло Шойом се срещна и с председателя на Народното събрание Георги Пирински и министър-председателя Сергей Станишев.

След преговорите унгарският президент и водената от него делегация посетиха храма-паметник »Александър Невски«, след което се срещнаха с български герои от 1956 г. в сградата на унгарското посолство. Ласло Шойом проведе разговори с представители на унгарски фирми в България и на унгарската общност в София.

Вечерта Георги Първанов даде вечеря в чест на унгарския президент в Гербовата зала на Президентството. През втория ден от посещението си Ласло Шойом посети унгарски паметни места. В Къщата-музей на Лайош Кошут в Шумен той поднесе венец пред паметника на прогонения в изгнаничество герой на Унгария. Във Варна президентът Ласло Шойом поднесе венци на гробницата на крал Владислав Варненчик и пред паметника на Янош Хуняди. За последен път унгарски държавен глава е посещавал България преди шест години в лицето на Ференц Мадл.

Български

Издание на Българското републиканско самоуправление, 1093 Будапеща, ул. Лоняи 41

Редакция

Андреа Генат (главен редактор),
Моника Тютюнкова,
Светла Кьосева
Отговорен издател
Данчо Мусев

Издава се с подкрепата на Фонда за национални и етнически малцинства в Унгария, СБС и на Българските самоуправления в II, V, IX, X, XIII, XIV, XV, XVII, XVIII, XX, XXI и XXIII район на Будапеща и във Фелъшожолца, Сегед, Дунахарасти, Дунакеси, Халастелек, Кишкунлацхаза, Сигетхалом, Сигетсентмиклош, Естергом и Печ.

B o l g á r HÍREK

A Bolgár Országos Önkormányzat
(1093 Budapest, Lónyay u. 41) kiadványa

Szerkesztőbizottság

Genát Andrea (főszerkesztő),
Kjószeva Szvetla, Tyutyunkov Mónika
Felelős kiadó
Museum Dancso

Megjelenik a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány, a FBO és a II, V., IX., X., XIII., XIV., XV., XVII., XVIII., XX, XXI. és XXIII. kerületi, valamint a Felsőzsolcai, a Szegedi, a Dunaharaszti, a Halásztelki, a Dunakeszi, a Kiskunlacházi, a Szigetalmi, Szigetszentmiklósi, Esztergomi és a Pécsi Bolgár Kisebbségi Önkormányzat támogatásával.
ISSN 14163098
MS Mester Stúdió, Globe Print Nyomda

Sólyom László Bulgáriában járt

Február 5-én és 6-án **Sólyom László** köztársasági elnök hivatalos látogatáson Bulgáriában járt. A köztársasági elnök látogatásának kezdetén a bolgár fővárosban az Alekszander Nevski téren megkoszorúzta az ismeretlen katona síremlékét. Sólyom Lászlót ezután a Bolgár Köztársaság elnöke, **Georgi Parvanov** fogadta hivatalában.

Georgi Parvanov a tárgyalás után elmondta, Bulgária egyetért azzal, hogy a Déli áramlat gázvezeték leágazzon Magyarországra is. Magyarország a 7. legnagyobb beruházó Bulgáriában, 250 cégünk működik a balkáni országban, és egy év alatt 300 millióval, 650 millió euróra nőtt az áruforgalom a két ország között. A megbeszéléseken több kulturális téma is felmerült: szóltak a bolgár-magyar nagyszótár kiadásáról, és a budapesti Bolgár Iskola finanszírozásának ügyéről. Sólyom László találkozott Bulgária nemzetgyűlésének elnöké-

vel, Georgi Pirinszkiel és Szergej Sztanisev miniszterelnökkel is. A megbeszéléseket követően a köztársasági elnök és kísérete a szófiai magyar nagykövetség tárgyalószobájában találkozott a bolgár '56-os személyiségekkel. Sólyom László tárgyalta a Bulgáriában működő magyar cégek képviselőivel, valamint a szófiai magyar közösség képviselőivel is.

Látogatásának második napján magyar vonatkozású emlékhelyeket látogatott sorra Sólyom László. A köztársasági elnök felkereste Sumenban Kossuth Lajos emlékmúzeumát, megkoszorúzta a száműzött kormányzó szobrát. Várnában, az ottani emlékparkban I. Ulászló király sírját és Hunyadi János emlékművét koszorúzta meg az elnök.

Bulgáriában legutóbb 6 éve járt magyar államfő Mádl Ferenc személyében.

(продължение от предишния брой)

Синът се загледа в огнището, където мъждукаха въглени и къкреха гостби в менчета, но бѣдникът го нямаше. С лека въздишка премести погледа си в средата на стаята, където и сега майка му бе търкулнала и застлала старата софра. Колко богата му изглеждаше някога трапезата на Бѣдни вечер! Пръстени паници и медни сахани – с боб, сърми, пълне-

Свещицата II.

ни пиперки, варено жито, тиквеник, орехи, сушени плодове...

Но и сега майка му слага паниците – същите паници и бобецът, и вареното жито, и орехите отново са по местата си.

Ето, там застава дядо му, до него баща му, чичовците... Старецът нетърпелив очакваше кандилото. А баба му, взела с палешника, след като се е прекръстила, въглени от огнището, донася кандилото на стопанина си, подава му го, като му целува ръка. Старецът се прекръства, взема го и прекадява трикратно трапезата. После тръгва из стаите – кади и благославя. Излиза на двора – в зимника, в обора, в хамбарите – навсякъде да отнесе благословията на тази чудна Божия вечер... После отправя очи нагоре и изрича молитвена покана:

– Дядо Боже, ела ни на гости, да вечеряме!

И чак тогава всички насядаха за вечеря. А баба му и дядо му разчупаха високо над трапезата питата – та високо да избуят напролет житата по нивите!

Сълзите капеха, а в сърцето си почувства необикновена лекота? Не

беше ли това възраждащата сила на спомена? А този спомен бе одухотворен от стоманената прегръдка на една традиция, която през вековете спояваше в здрава връзка хората от народа. И още – свързваше ги с Бога.

А откога не бе се замислял той за Бога и за вярата! Отчужди се от нея, когато замина. Остави я тук, на село, до детството – сякаш не беше за него на съща потребност.

Ето – първото чувство, което родната му майка, тази проста женица, изпита и изрази заедно с радостта, че той е тук, че го вижда, беше благодарността ѝ към Бога. В своя син, дошъл да я навести и утеши, тя видя гост-пратеник на Бога. Във всяка радост тя чувстваше Божията обич, а във всяка скръб – от Бога пратено изпитание на вярата ѝ. Навсякъде и във всичко старите искаха да съзират Божията промисъл, защото Неговото присъствие е благословията на живота им.

В този момент синът погледна майка си, в която едва блещукаше живот, и я облажи? Та тя си отива вече. Отива си, но къде? Родил се е човек – наченал е пътя си по грешната

земя, но идва денят, когато този път свършва, и човекът си отива... в бащиното жилище. При Бога. Блажена вяра!...

– Сине, прочети молитвата: сега ти си стопанинът на къщата! – дочу той, като в просъница, гласа на майка си. Старицата бе нагласила трапезата. Гостът се приближи, наведе чело, а устните му прошепнаха наизустения преди много години и незаличил се от паметта му Рождественски благослов.

– Вземи кадилничката и прекади! – подаде я майката и му целуна ръка. Взе след това с костеливите си ръце хляба, вдигна го – и двамата заедно го разчупиха.

В чудно одухотворената Рождественска вечер, гостът преве нозе и седна върху възглавницата до софрата. Колко сладък му се стори вкусът на бобената чорба, ядейки с дървена лъжица от пръстения съд!...

– Ти си уморен, пътувал си... Време е да си легнеш. Аз ти приготвих, запалих и кадилчето в стаята ти...

– А ти, мамо, да не мислиш да будуваш край огнището? – с мила загриженост, сърдечно рече синът ѝ. – Не... Ще си легна и аз. А пък утре рано, ако е рекъл Бог, ще отида на църква... Нали е Коледа, свет ден! Чудна вяра, която дава и сила, и воля

за живот на изтерзаните от живота! Професорът си легна, но сънят бягаше от клепачите му. Спомените сякаш извираха непрекъснато и продължаваха да се тълпят в съзнанието му. Нощта преваляше незабележимо, а той все още беше буден.

...В един миг долетя звънът на църковната камбана.

– Литургията ще започне. Мама се кани да отиде на службата, а снегът е застлал дебело, мъчно се ходи?... Ще я откарам аз.

Стана, облече се и зачака да се раздвижи и майка му в съседната стая. Мина доста време – шум не се чуваше. Да е станала и да е излязла преди камбаната? Той не е заспивал – щеше да я чуе. А може би магията от пристигането му дотолкова да я е опиянила, че да се е доверила на милувката на здравия сън?

Зачака нетърпеливо пак, докато накрая се реши и приближи на пръсти до вратата на стаята в която спеше тя. – Мамо!

Никой не отговори.

Отвори леко вратата и тихо повтори. Отново никакъв отговор.

Тръпки от лошо предчувствие го ползиха, той светна лампата и бързешком се приближи до майчиното си легло. Наведе се и се взря в набръчканото, бледо восъчно личице,

чиито устни бяха разкрити в застинала усмивка. Протегна ръка да я погали по челото и пръстите му усетиха ледения дъх на смъртта.

Вкамени се и остана безмълвен. Старицата бе мъртва.

– Мамо!... Църковната камбана бие... – изхлипа и закри очи с длани. Дълго стоя така. Когато отпусна ръце, по лицето му продължаваха да се стичат сълзи.

– Горката, дори не можа да се черкува, та да бъде празненството ѝ пълно!... – въздъхна и отново заплака.

Избърса овлажнените си очи. Озърна се. В тъгъла, със слаба светлина блещукаше запаленото от вечерта кандило, а под иконостаса бяха подредени няколко восъчни свещички. Взе една от тях, приближи я до пламъчето на кандилчето – запали я.

Върна се пред мъртвото тяло. В благоговейно смирение стоя пред него, после махна завивката. Ръцете ѝ се бяха склчили върху гърдите. Синът ѝ се наведе и приближи устни до тях. Ледена магнитна сила дълго ги държа прилепени.

Вдигна изнурено лице, а върху съсущената ѝ ръка остана да блести една сълза, в която дълго се отразяваше пламъка на вощеницата, която синът ѝ закрепил между благославящите пръсти на майката.

Св. Велик Пост

Пред прага сме на св. Велика Четиридесетница – време за по-интензивен духовен живот, изразен в пост, молитва и добротворство. Затова сега е уместно и полезно да разгледаме поста като важно душеспасително Богоцърковно установление, както неговата същина и значение за духовния живот на християнина, а така също и Великия пост – който е достойна подготовка за празника Възкресение Христово.

Началото на поста е Божията заръка дадена на нашите прародители – да не ядат от дървото за познаване на добро и зло. Целта на Създателя очевидно е била изпитателна и възпитателна – да изпита синонната обич и послушание на първите човеци към Себе Си.

Както знаем, последица на това непослушание е грехът, а едно от основните средства за преодоляване на последиците от грехопадението на човешката природа е постенето.

Постът, според първоначалния му замисъл, означава самоволно неприемане на ястия и питиета за определено време, поради религиозно-нравствени и здравословни съображения. Древната църковна практика постановява Великия пост да бъде строг – да не се яде месо, риба и млечни произведения и да бъде изпълнен с дела на християнска добродетелност, любов и покаяние.

Постът има две страни: външна – формално-нормативна и вътрешна – духовно-нравствена. Първата изисква въздържание от определен вид

храна и питие, а втората – духовно бодърстване, въздържание от лоши мисли, думи и дела, в служене на Бога. Крайната цел е: Да слезем на земята и да смирим себе си, да укротим страстите си, за да умъртвим греха в нас, да укрепим волята си, за да владее духът тялото ни, като видим своя брат щастлив, да не му завиждаме, да разделим хляба си с гладните, за да се отдаде без остатък душата ни на Бога. Да постим не само с устата, но и със зрението и слуха, с краката и ръцете и с всички членове на нашето тяло.

Навлизайки в спасителното великопостно поприще, нека прегърнем поста и молитвата и на тези две крила на християнското благочестие, да литнем с тях в чистите духовни висини по-близо до Бога и до нашето спасение!

ПРОШКАТА

»Ако простите на човеците съгрешенията им, и на вас ще прости Небесният бог.«
(Мат.6:14-15)

Тези знаменателни думи на нашия Господ Иисус Христос св. Православна Църква напомня на всички нас – верните чедра на Христовата църква, винаги в навечерието на великия пост – в неделята на всеобщото взаимно опрощаване (09.03).

Още вехтозаветният мъдрец Иисус син Сирахов поучавал: »Отмъстителният ще получи отмъщение от Господа, който не ще забрави греховете му... Човек на човека се гневи, а от Господа прошка проси. Към себебеподобния не проявява милосърдие, а се моли за своите грехове. Всички сме от плът, а изпитваме злоба: кой ще очисти греховете ни? Помнете края и престанете да вражду-

вате, помнете изтлението и смъртта и пазете заповедите...«

Бог не приема молитвите ни, ако сме скарани с някого: »Ако принасяш дар върху жертвеника в храма и там си спомниш, че брат ти има нещо против тебе, остави дара пред жертвеника и иди първо в дома на брата си и се помири с него, и чак тогава ела и принеси дара си на Бога« – съветва ни И. Христос.

За да бъдат нашите молитви благоприятни пред Бога, за да достигнат пред престола на Всевишния и да бъдат чути, ние трябва да бъдем примирени с всички.

Който търси прошка не се унижава, защото помирието е неопровержимо доказателство за осъзнато прегрешение и желание за положителна промяна – да се отречеш от гордостта и да прегърнеш смирение. Смирението, макар и наивни, но

винаги са обичани и уважавани, докато горделивите – дори и много богати, са винаги презирани и мразени. Предстои ни чрез пост и молитва да се подготвим за достойно причастяване с пречистите и животворящи Тайни на тялото и кръвта Христови. Благочестивите християни, по древен обичай, преди да постълят към св. Причастие, вземат прошка от присъстващите в храма богомолци и особено от близките и познатите.

Имайки предвид какво голямо значение има прошката, че е сигурен залог за получаване прошка от Бога, нека да не таим злоба и ненавист в сърцата си спрямо никого, а великодушно да прощаваме на всички, за да прости Бог нашите волни и неволни грехове, за да не бъдем и ние лишени от вечното блаженство в небесното Му царство.

Силоам Левит

90 години Българско училище в Будапеща

Българското училище се помещава в красивата сграда на ул. "Байза" 44 от средата на петдесетте години. Преди това то митарства из различни унгарски училища, където е получавало по 1-2 стаи, физкултурен салон – в зависимост от нуждите си и броя на учениците. Разрасналата се в началото на ХХ в. българска колония в Будапеща постепенно започва да усяда. По време на Първата световна война свободното движение между двете държави е затруднено и много семейства заедно с децата си остават в Унгария. По това време българите живеят компактно, малцина са тези, които владеят добре унгарски.

Тогавашият закон за малцинствата (приет през 1868 г.) не се отнася за тях, тъй като са български граждани.

Още от момента на създаването си българското училище в Унгария (което за кратко време има филиали в Пейч и Мишколц), е израз на добрата политическа воля на двете държави. Със съдействието на българския генерален консул Столичното кметство разрешава създаването на училище за българските деца и на 25 февруари 1918 г. то започва занятия.

Първата сграда на училището е на историческата за българската общност улица Лоняи, където се е по-

мешавало най-напред и седалището на Дружеството, където е бил устроен първият български параклис. По случай 75 годишнината от основаването на училището през 1993 г. там бе поставена паметна плоча. До края на Втората световна война училището е било поддържано от общността. Събирали са се дарения за отоплението, дори за облекло и издръжка на по-бедните деца. След войната българското министерство на образованието поема грижата по издръжката на училището: изпраща учители, поддържа сградата. Към училището се създава детска градина, а през 1981 г. то се обогатява и с гимназиален

курс. От преместването му на ул. Байза към него работи и пансион. Промените през 90-те години се отразиха на училището. През 1992 г. бе подписано споразумение между двете просветни министерства за съвместната му издръжка. Това даде възможност да се направят стъпки за по-добрата му интеграция в унгарската среда с въвеждане на дванайсеткласно обучение, което завършва с полагане на зрелостни изпити, съобразени както с българските, така и с унгарските изисквания за завършване на средно образование. След успешното завършване на училището зрелостниците получават диплома на българ-

ски и унгарски език, която се признава от двете страни и не е необходимо по-нататъшното ѝ легализиране. Българската държава осигурява стипендии във висши учебни заведения за деца от българските общности зад граница.

Училището разполага с добра материална база с компютърни и езикови кабинети, с добро обучение по чужд език и квалифицирани преподаватели.

Въпреки това, през лятото на 2007 г. с решение на МОН бяха закрити детската градина, следобедните занятия и кухнята, и не бе разрешено да има първи клас, ако децата в него са по-малко от 16. Все стъпки,

които създават редица въпроси пред по-нататъшното съществуване на училището. Този факт е повод за сериозно притеснение за по-нататъшната му съдба. Българското републиканско самоуправление реагира бързо и успя само за няколко месеца да основе Българска детска градина. Час по-скоро трябва да се направят и по-нататъшни стъпки за спасяването на този стълб на българската общност. В Българското училище децата усвояват не само езика, а се научават да бъдат българи. То ще изпълни задачата си, ако съумее да ги научи да бъдат българи – българи в Унгария, българи навсякъде по света.

90 éves a budapesti Bolgár Iskola

A Bolgár Iskola az 50-es évek közepe óta működik a Bajza u. 44. szám alatti szép épületben. Azt megelőzően különböző magyar iskolákban kapott egy-két tantermet és használhatta a tornatermet.

A XX. század elején egyre több bolgár kertész érkezett Magyarországra, így Budapestre is, és mivel az I. világháború idején nehéz volt az utazás a két ország között, egyre több bolgár telepedett le véglegesen a családjával együtt nálunk. Az akkoriban hatályos kisebbségi törvény azonban nem vonatkozott rájuk, mivel ők bolgár állampolgárok voltak.

A bolgár főkonzul közbenjárására a Fővárosi Polgármesteri Hivatal megadta az engedélyt a bolgár iskola létrehozására, amely 1918. február 25-én kezdte meg a működését. Az iskola megalapítása a két állam politikai jó szándékának kifejeződése.

Az iskola kezdetben a Lónyay utcai iskolaépületben kapott helyett, ugyanabban az utcában, ahol akkoriban az Egyesület székhelye és az első bolgár parókia is volt. 1993-ban az iskola falára emléktáblát helyeztek el, amelyet az iskola tanulói és tanárai minden évben megkoszorúznak.

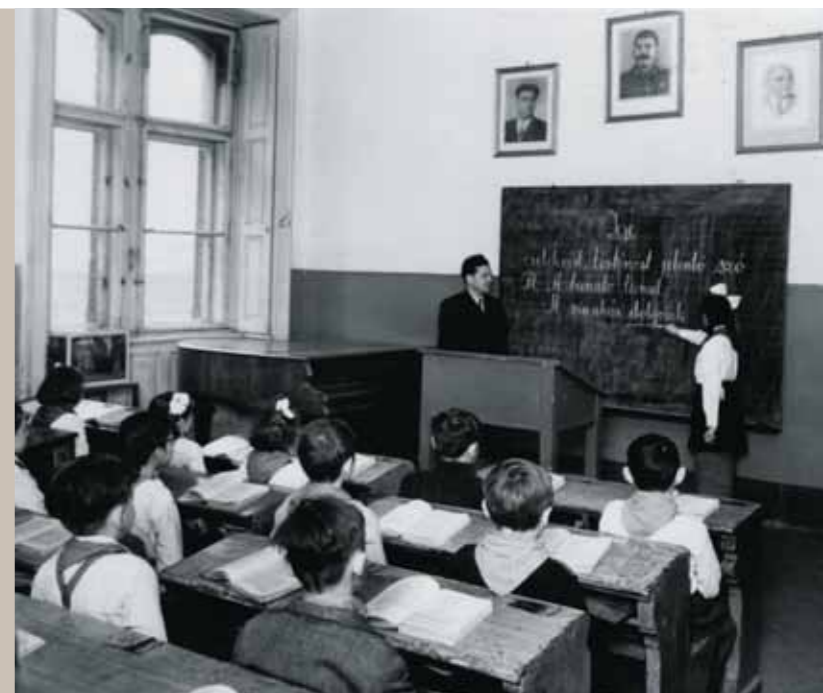
A II. világháború végéig a Bolgár Iskolát a közösség tartotta fenn. Adományokat gyűjtöttek a fűtésre, sőt a szegényebb gyerekeknek ruhára és ellátásra is.

A háború után a bolgár minisztérium átvállalta az iskola fenntartását és tanárokat is küldött. A 70-es években megnyílt a bolgár óvoda is, 1983-tól pedig gimnáziumi osztályokkal bővült az iskola. A Bajza utcába történt költözés után pedig lehetőség nyílt a gyerekek kollégiumi elhelyezésére is.

A 90-es években bekövetkezett változások az iskolára is hatással voltak. 1992-ben a két ország oktatási minisztériuma

egyezményt írt alá az iskola közös fenntartásáról. Ez lehetőséget teremtett az iskolának a magyar környezetbe való jobb integrálására. A tizenkettedik osztály elvégzése után az érettségizők bolgár érettségi bizonyítványt kapnak, amelyhez magyar fordítás is tartozik. A bizonyítványt mindkét országban elismerik. A bolgár állam ösztöndíjakat biztosít a határon túl élő bolgár fiataloknak, akik bulgáriai felsőoktatási intézményben szándékoznak továbbtanulni.

Mindenek ellenére 2007 nyarán a bolgár oktatási minisztérium megszüntette az óvodát, a napközit és konyhát, és nem engedett első osztályt indítani kevesebb mint 16 gyerekekkel. Ezek az intézkedések egy sor kérdést vetnek fel az iskola jövőjéről. A Bolgár Országos Önkormányzat gyorsan reagált, és néhány hónap alatt megalapította a Bolgár Óvodát. Azonban további lépésekre is szükség van ahhoz, hogy megmentjük a magyarországi bolgár közösség ezen fontos alappilléreit. A Bolgár Iskolában gyerekek nemcsak a nyelvet sajátítják el, hanem megtanulnak bolgárrá válni – magyarországi bolgárrá, európai bolgárrá, bolgárrá bárhol a világon.

Правителство и парламент с най-нисък рейтинг от 2004 г.

Доверието на българите към правителството и парламента бележат най-ниски стойности от 2004 г. насам. Това са резултатите от редовното проучване Евробарометър от края на 2007 г. То е проведено измежду 1000 българи по поръчка на ЕК. Сондажът установява, че рейтингите на кабинета и НС са опрели най-ниските си стойности, от както страната е включена в изследването преди 4 г. В същото време вярата в ЕП нараства, сочи изследването.

2/3 от българите заявяват, че нямат доверие в правителството. Склонните да му повярват са 16%. Народното събрание пък достигна 11% одобрение. По този показател ни изпреварват само поляците, при които доверието към парламента е само 10%.

Нисък е и процентът на доверието към съдебната власт – 12 на сто, при 47% средно за страните от ЕС. Една трета от българите вярват на полицията, но това е два пъти по-малко, отколкото при средния европеец. Половината от хората у нас се доверяват и на армията, докато в ЕС процентът е 71.

Българите вярват най-много на телевизията и на ЕС – стойностите са

се покачили съответно с 9 и 10 пункта спрямо последното изследване преди 6 месеца. През есента на 2007 г. 37% от анкетираните твърдят, че телевизията им предоставя достатъчно информация за Евросъюза. 52 на сто от българите смятат, че страната е спечелила от присъединяването към ЕС, което е с 2% повече, отколкото при предишното изследване. 17% смятат, че икономическата ситуация се е подобрила. Затова пък повече от половината граждани сочат инфлацията и нарастването на цените като най-голям проблем пред страната.

Под 1% от учителите са млади

Младите учители до 29-годишна възраст са под 1% от всички около 90 000 преподаватели в страната. За последните 5 години в системата на средното образование са назначени едва 814 педагози на възраст от 25 до 29 години. В същото време около 3000 учители се пенсионират всяка година. Това съобщи главният секретар на министерството на образованието Димитър Танев. Изплащането на обезщетенията на напускащите системата учители се оказва проблем за училищата, които от тази година вече имат само-

стоятелни бюджети. Просветното министерство предлага за целта да се отпуснат допълнителни около 10-15 млн. лв., които да подпомагат училищата. Сумата е пресметната на база на разходите за обезщетения от м.г. Главният секретар на МОН обаче не се нае да прогнозира колко учители ще напуснат системата т.г.

Държавата ще поеме част от осигуровките

Държавата да поеме част от социалните и здравните осигуровки, за да облекчи вноските на работниците и работодателите, предвижда проектът на актуализираната програма на правителството. Той бе обсъден на заседание на коалиционния съвет на управляващите партии в Хисаря.

В момента общата осигурителна тежест е 32.5%. От 2008 г. минималният осигурителен доход е 240 лв., а максималният – 2000 лв. Тези 32.5% се делят между работодателя и работника в съотношение 60:40. Според депутати от левицата ще се обсъжда вариантът, при който делът на работника да падне от 40 на 30%, а държавата и работодателят да си поделят оставащите 70%. Принципът ще важи и за

здравната осигуровка, обясниха леви депутати. Идеята за реструктурирането на осигурителната тежест с участието на държавата не е нова. Ако коалиционният съвет я одобри, би могла да влезе в сила от 2009 г.

Пенсионерите с двоен стимул да продължат работа

Правителството окуражи хората в пенсионна възраст да продължат да се трудят, като завиши двукратно стимула за това. Досега година работа след навършване на необходимата възраст се зачиташе за 1.5 г. осигурителен стаж. С последните промени в Кодекса за социално осигуряване, които влязоха в сила от началото на т.г., годините стават три. Днес кабинетът ще разпише в Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, че всеки месец труд над пенсионната възраст ще носи 25% осигурителен стаж. Така и засегнатите ще могат да повишат пенсията си.

Синдикатите приветстват промяната, защото било по-добре да се използва наша квалифицирана ръка, вместо да се внасят работници от-вън.

Брюксел се разочарова от България

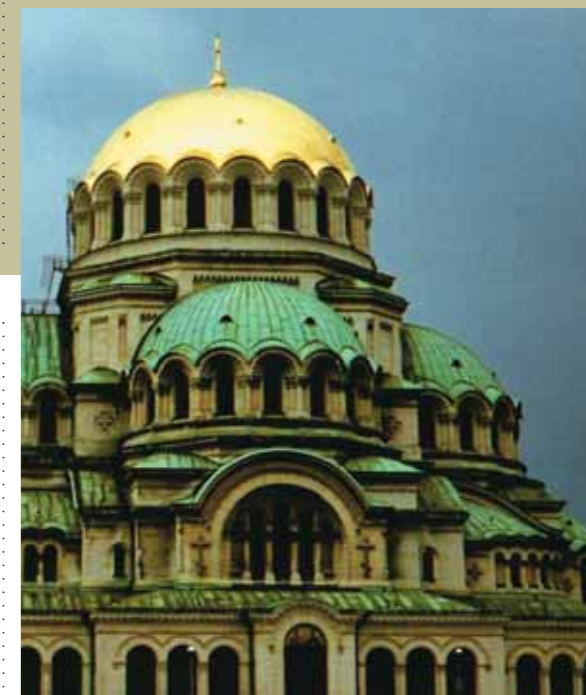
Разочарование от България лъха от междинния доклад на Европейската комисия, която контролира как страната отстранява слабостите си в сферата на правосъдието и вътрешния ред. »През първата година от своето членство в ЕС България продължи да полага усилия за справяне със слабостите. Въпреки това в ключови области като борбата с корупцията на високо равнище и организираната престъпност все още не се демонстрират убедителни резултати«, пише в документа.

»Ситуацията дава основания за безпокойство«, алармира ЕК, която напомня, че пълната оценка ще бъде направена в годишния доклад през юни. Брюксел наблюдава България по шест показателя от първия ден на членството ѝ, както предвижда създаденият заради нея и Румъния »Механизъм за сътрудничество и проверка«. Той ще действа 3 г. и ако не бъде забелязано решително подобрение, държавата може да бъде санкционирана с предпазна клауза, а Европа да откаже да признава решенията на българските съдилища.

Сайт разяснява всичко за матурите

Нов интернет сайт – www.zamaturite.bg, ще дава подробна информация за организацията и провеждането на задължителните държавни зрелостни изпити по български език и литература и по предмет по избор. Сайтът беше представен лично от просветния министър Даниел Вълчев.

В интернет страницата са публикувани нормативни документи, датите на изпитите, полезни съвети от експертите на МОН и примерни тестове. Предвидена е и възможност да се изпрати и въпрос, на който ще се отговаря в рамките на един ден. В специален раздел ще има новини за висшите училища, които ще зачитат оценките от матурите. Информация за това ще има до 14 февруари, когато започва да тече срокът за подаване на заявления за допускане до изпит. Сайтът може да се посещава от 5000-10 000 души едновременно, а дневният му капацитет е 50 000 потребители.

Az állam átvállalja a társadalombiztosítás egy részét

Az aktualizált kormányprogram azt irányozza elő, hogy az állam vállalja át az egészség- és a nyugdíjbiztosítás egy részét, hogy a dolgozók és a munkaadók által befizetendő terheket csökkentse. Jelenleg a biztosítási terhek összesen 32,5%-ot tesznek ki, amelyet 60:40 arányban kell a munkaadóknak és a munkavállalóknak befizetniük. Baloldali képviselők szerint a kormány olyan változatot kíván megtárgyalni, amely szerint a munkavállaló része 40-ről 30%-ra csökkenne, és a fennmaradó 70%-ot az állam és a munkaadó osztaná meg maga között.

Internetes honlap az érettségiről

A www.zamaturite.bg internetes honlap részletes információt nyújt a bolgár nyelv és irodalom, valamint egy szabadon választott tantárgyból kötelező érettségi vizsga szervezéséről és lebonyolításáról. A honlapon megtalálhatók a jogszabályok, a vizsgák időpontjai, de olvashatók rajta hasznos tanácsok és minta-vizsgatesztek is.

A nyugdíjasokat duplán ösztönzik, hogy tovább dolgozzanak

A kormány azzal kívánja még inkább arra ösztönözni a nyugdíjasokat, hogy tovább

dolgozzanak, hogy a nyugdíjkor eléérése utáni ledolgozott éveket nem 1,5, hanem 3 évnek fogja beszámítani, így az érintetteknek jobban emelkedik nyugdíja. A szakszervezetek üdvözlik a változtatást, mert jobbnak tartják a bolgár szakképzett munkaerő alkalmazását annál, hogy külföldről hozzanak be munkaerőt.

A tanárok kevesebb mint 1%-a fiatal

A 29 év alatti tanárok aránya 1% a Bulgáriában dolgozó összesen 90 000 tanár között. Az elmúlt 5 évben mindössze 814 25 és 29 év közötti pedagógus kapott állást a középiskolákban, ugyanakkor évente mintegy 3000 tanár megy nyugdíjba.

2004 óta most a legalacsonyabb a kormány és az országgyűlés népszerűsége

A bolgárok bizalma a kormány és a parlament iránt 2004 óta most a legalacsonyabb a 2007 végén elvégzett közvélemény-kutatás szerint. Ugyanakkor az Európai Parlamentbe vetett bizalom nő. A bolgárok 2/3-a állítja, hogy nem bízik a kormányban, és csak 16%-uk hisz benne. Az országgyűlés iránt pedig csak a megkérdezettek 11%-a viseltetik bizalommal. Ez a mutató csak Lengyelországban alacsonyabb, ott az embereknek mindössze 10%-a bízik a parlamentben. Az igazságszolgáltatás iránti bizalom Bulgáriában 12% az európai

47%-os átlaggal szemben, a rendőrségben a bolgárok egyharmada bízik, Európa többi országában viszont kétszer ennyien.

A bolgárok leginkább a televízió és az Európai Unió iránt viseltetnek bizalommal. Az emberek 52%-a úgy véli, hogy az ország nyert az EU-csatlakozással.

Brüsszel csalódott Bulgáriában

Az Európai Bizottság időszakos jelentéséből a csalódottság árad Bulgáriával kapcsolatban az igazságszolgáltatás és a belső rend hiányosságaival kapcsolatban. A dokumentumban az áll, hogy »Bulgária az EU-tagsága első évében továbbra is erőfeszítéseket tett a hiányos-

ságok leküzdésére. Ennek ellenére az olyan kulcsfontosságú területeken, mint a korrupció és a szervezett bűnözés elleni harc még mindig nem meggyőzőek az eredmények».

Приказка за баба Марта

Живяла Марта със своите братя далеч в планината. Братята ѝ носели едно име – Сечко. Само че единият наричали малък, а другия – голям Сечко. От високата планина те виждали и чували всичко, каквото става по земята. Усмивала ли се Марта, погалвала и гадинки, и тревички. Стопляла простора с благата си усмивка, блестяло като златно слънцето, прелитали весело птичките.

Веднъж една млада пъргава невеста подкарала овчиците си в планината, зер топло слънчице огряло, птички се обадили, та тревица стоката да попасе.

– Не извеждай, булка, ваклушите на паша, рано е! Скоро Сечко си отиде – думал ѝ свекърът, стар стария.

Преживял е много той и мъдро може да поучи. По слънцето познавал старецът кога ветрове ще завейт, по месеца разбираше кога дъжд ще захване, кога град ще бие, кога зла зима ще вилнее.

– Кърпикожусите цъфтят сега, снахо – топло ѝ напомнил старецът. – Това е цвете лъжовно, не прецъфти ли, не му вярвай, кожухчето не сваляй!

– Е, тейко, какво ще ми стори Марта? Тя е жена и зло на жена не може да направи – казала невестата и подбрала овците и козите нагоре към планината.

Дочула Марта тези думи и тежка мъка ѝ домъчняла. Нищо че е жена, и тя може да покори слънцето като братята си, и тя има сила бури и хали да посее, и тя знае кога слънчев благодат да прати. Какво от това, че жена ѝ думат!

Не минало много. Тъмни облаци надвиснали над планината. Ветрове забрулили безмилостно набъбналата гора, леден сняг зашибал, захванала люта зима. Сковала се земята, замлъкнали птиците, секнал ромонът на ручея.

Непокорната млада овчарка така и не се върнала вече. Тя останала вкаменена заедно с овчиците си горе в планината.

Така останал обичаят да се правят мартеници, за да е радостна »баба Марта« и да носи само добрини на хората.

Второто българско царство

Близо два века българите били под византийска власт. През 1185 г. след като българите били обложени с извънреден данък, настъпило брожение. Двамата братя Теодор и Асен, търновски боляри, оглавили народното недоволство и през есента на 1185 г., те провъзгласили българската независимост. Монахът Василий, след като бил ръкоположен за български архиепископ, коронясал по-стария брат Теодор за български цар (1185–1190). Новият владетел приел името Петър. Търново станало новата българска столица. През лятото на 1186 г. византийският император с многобройна войска нахлул в Северна България. Въстаниците се изтеглили отвъд Дунав, а императорът се задоволил да опожари снопите от пожънатите ниви и смятайки, че е потушил бунта, се завърнал в Цариград.

Българските войски се завърнали с многобройни помощни отряди от

кумани, освободили окончателно Северна България и предприели настъпление в Тракия. Действията се ръководели от по-младия брат Асен. През пролетта на 1187 г. императорът обсадил Ловеч, където била съсредоточена българската войска. Тримесечната обсада приключила без успех и ромеите били принудени да сключат мирен договор. Така възобновената българска държава получила международно признание.

През 1189 г. на Балканския полуостров се появили войските на Третия кръстоносен поход, предвождани от немския император. Петър и Асен побързали да предложат на рицарите 40-хилядна армия в евентуалния им конфликт с Византия, като в замяна поискали »императорската корона на гръцкото кралство«. Недоразуменията между ромеи и кръстоносци обаче били преодоляни и Византия решила да накаже българите. С многобройна войска императорът Исак Ангел отново преминал Стара планина и обсадил Търново. Но мълвата за идващите на помощ кумани го накарала да отстъпи безславно. В Тревненския проход българите устроили засада и нанесли тежко поражение на нашествениците.

Братята Асеневци загинали рано от заговори. През 1197 г. най-младият от Йоан (в историята останал като Калоян – Хубавия, Добрия Йоан) оглавил българското царство. Веднага след възцаряването си той се заел да обуздае болярските интриги и укрепил централната власт. Възстановил голяма част от старите български владения. Но Византия не признала царската му титла и той решил да използва интереса на римския папа Инокентий III към България. Още през 1199 г. католическият първосвещеник изпратил послание до българския владетел с предложение да признае върховенството на Римокатолическата църква. През 1204 г. била сключена църковна уния – българите признали върховенството на папата, без да променят православните си обреди. На 7 ноември 1204 г. в Търно-

во папският пратеник Лъв помазал архиепископ Василий за примас, сан, който бил припознаван от българите като патриаршески. На следния ден Калоян получил папската благословия, корона, скиптър и знаме.

Междувременно на Балканите станали големи промени. На 13 април 1204 г. Цариград бил превзет от рицарите на Четвъртия кръстоносен поход и Византийската империя рухнала. На нейно място Кръстоносците създали Латинската цариградска империя. Калоян предложил съюз и мир на рицарите срещу признаване на царското им достойнство, но отговорите им били надменни и предизвикателни.

В началото на 1205 г. византийците в Тракия вдигнали бунт и овладяли Одрин, Аркадиопол, Димотика. Изненадан от събитията, латинският император Балдуин Фландърски събрал наличните войски и се отправил към непокорните градове. Там вече бил и Калоян с многобройна войска. Решителното сражение станало на 14 април 1205 г. при Одрин. Непобедимата дотогава рицарска армия била обкръжена, а императорът Балдуин бил пленен и въпреки заплахите на Рим за кръстоносен поход срещу Калоян, останал в търновския плен до края на живота си. Мощта на Латинската империя била прекършена. Калоян овладял Сяр и Пловдив, а през пролетта на 1206 г. отново нахлул в Тракия – превзел и разрушил много градове и крепости, а византийските им жители заселил край Дунав.

Калоян бързал да използва победата си при Одрин, за да освободи цяла Тракия. През 1207 г. българите обсадили Солун, но тук Калоян бил подло убит от наемен убиец. Тялото му било пренесено в Търново и погребано в църквата »Св. 40 мъченици«.

След Калоян се възцарил узурпаторът Борил, племенник на Калоян, той се оженил за неговата вдовица и управлявал 10 години. Това е период на упадък на България.

След него търновският престол бил зает от Иван Асен II (1218 – 1241). Макар и да имал успешни военни начинания, той поставил под скиптър си обширни територии между Черно, Бяло и Адриатическо море главно чрез дипломатически ходове. Сродяването с унгарския крал например му донесло в зестра Белградската и Браничевската област, а с латинците в Цариград – настоящицеството над малолетния им император.

България станала отново най-силната държава на полуострова – добре администрирана, с процъфтяваща външна търговия, живееща в мир и изключителна верска толерантност. Българската църква била отново официално призната за независима патриаршия.

Най-сериозният военен конфликт по време на царстването му била битката през 1230 г. с византийците от т. нар. Епирска държава – тогава Иван Асен задържал в плен император Теодор Комнин и аристократите му, но пуснал на свобода хилядите обикновени войници.

Освен с възстановяването на политическото могъщество на България управлението на Иван Асен II е останало забележително с постигнатия стопански и културен разцвет. Възникнали оживени занаятчийски и градски центрове, строели се усилено търговски пътища и обществени сгради. Иван Асен II бил първият български владетел, който започнал да сече собствени монети. След 1235 г. Иван Асен II оказал военна помощ на никейския владетел, за да прогони латинците от Константинопол и да възстанови Византийската империя. Това довело до скъсване на унията с Рим и връщане на България в лоното на източното православие. Както при Симеон, българският църковен глава отново получил титлата патриарх. Достигнал и дори надминал всичко постигнато от неговите най-велики предшественици, Иван Асен II починал през 1241 г.

Свински пържоли по Търновски

Продукти: 5 бр. (750 г) свински пържоли, 2 бр. (100 г) чушки, 500 г гъби печурки, малко брашно, 120 мл бяло вино, 1 бр. дафинов лист, черен пипер, сол

Приготвяне: Пържолите се начукват с дървено чукче, посоляват се и се поръсват с черен пипер. Изпържват се в мазнината и се изваждат. В същата мазнина се задушават гъбите и чушките, нарязани на ситно. След омекването им се прибавя и се запържва брашното. Сместа се залива с виното и се вари 15-20 минути, като накрая се прибавя дафиновият лист. С така приготвените сос се заливат пържолите.

Karaj tarnovói módra

Hozzávalók: 5 szelet (75 dkg) karaj, 2 db (10 dkg) zöldpaprika, 50 dkg sampinyogomba, 1,2 dl fehérbor, 1 babérlevél, kevés liszt, só, bors

Elkészítés: A karajszeleteket kiverjük, megsózzuk és megborsozzuk. Forró zsiradékban kisütjük, majd félretesszük őket. A visszamaradt zsiradékban megpároljuk az apróra vágott gombát és paprikát. Miután megpuhult, hozzáadjuk a lisztet és megpirítjuk. Az egészet felöntjük a borral, és 10-15 percig főzzük, majd a végén beletesszük a babérlevelet. Az így elkészített mártást ráöntjük a hússzeletekre.

Филмов преглед в »Урания«

На 28 март в кинотеатър »Урания« в Будапеща ще се проведе петият пореден преглед на малцинствените филми. **Тази година домакин на филмовия преглед на малцинствата ще бъде българската общност.** В две от залите на кинотеатъра целодневно ще се прожектират филми: в едната допуснати от специално жури филми за конкурса, а в другата – български филми. Наред със създадените в Унгария документални филми за българската общност, със съдействието на Българския културен институт ще бъдат доставени документални и игрални филми от България.

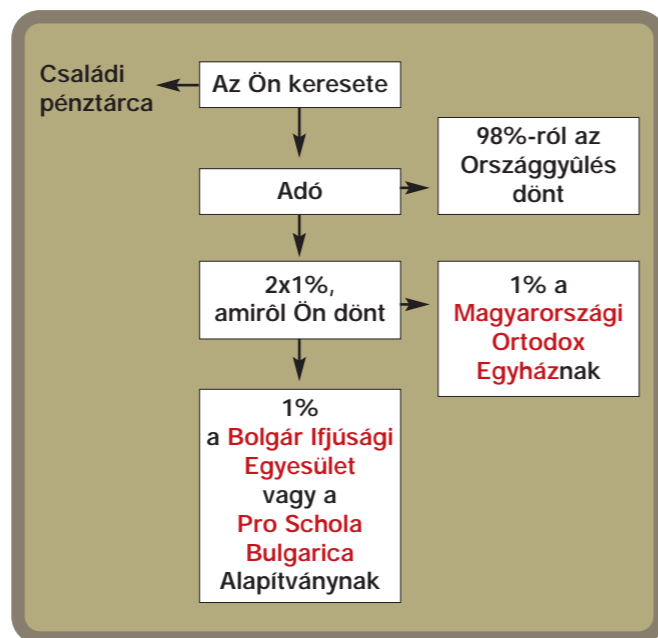
В състезанието на прегледа са включени филми, създадени от Унгарската телевизия след 1 януари 2006 г.

Ще бъдат прожектирани филмите »По Янтра«, »10 години Малко театро«, Забравени от небето«, »Роуд Сикс Сакс«. От България се очаква да бъдат представени документалните филми »Георги и пеперудите« и »Чия е тази песен?«, спечелили международна популярност и редица награди на филмови фестивали, както и игралният филм »Миг след края на света«. Актуална информация за фестивала можете да намерите на www.nemzetisegifilmszemle.com.

Filmszemle az Urániában

Március 28-án az Uránia Filmszínházban kerül megrendezésre az ötödik kisebbségi filmszemle. **Idén a filmszemle házigazdája a bolgár kisebbség lesz.** A filmszínház két termében egész nap vetítik a filmeket, az egyikben a zsűri által kiválogatott filmek mennek majd, a másikban pedig bolgár filmek. A Magyarországon a bolgár kisebbségekről készült dokumentumfilmek mellett a Bolgár Kulturális Intézet segítségével bulgáriai dokumentum- és játékfilmek is vetítésre kerülnek.

A szemle versenypogramjában olyan filmek kerülnek bemutatásra, amelyek 2006. január 1. után készültek. További információk a filmszemléről a www.nemzetisegifilmszemle.com honlapon.

Egy százalék!

Önnek május 20-áig adóbevallást kell készítenie, melyhez a hivatalos nyomtatványokat ezekben a napokban kapja meg. Szeretnénk felhívni a figyelmét arra, hogy adóbevallásának első oldalán, a C ablak utolsó sorában jelezheti, hogy nyilatkozatot tesz adója kétszer egy százalékról – a **Magyarországi Bolgár Ortodox Egyház** (technikai szám: 0372), továbbá a **Bolgár Ifjúsági Egyesület** (18089154-1-41) illetve a **Pro Schola Bulgarica Alapítvány** (adószám: 18066184-1-42) javára.

Ne feledje, ha nem rendelkezik az 1%-okról, azok az állami költségvetésbe kerülnek, és sorsukról mások döntenek – Ön helyett!

Учете български език!

В класната стая на Българското училище за роден език на ул. Лоняи 41, се провеждат занятия по български език за възрастни. Всеки вторник от 16.30 до 18.00 под ръководството на квалифициран преподавател можете да направите първите стъпки в изучаването на езика, да обогатите или опресните знанията си срещу 5000 форинта на месец. Информация и записване в офиса на БРС, тел.: 216 4210

Tanuljon bolgáru!

A Bolgár Nyelvoktató Iskola tantermében, a Lónyay u. 41. szám alatt minden kedden 16.30-tól 18.00 óráig Dudás Mária egyetemi tanársegéd bolgárnyelv-órákat tart felnőtteknek. A tandíj havi 5000 Ft. További információ és jelentkezés a BOÖ irodájában, tel.: 216-4210.

Съобщение

Скъпи в Господа чеда,

На Задушницата, на 01.03.2008 г., събота, от 11.00 часа ще бъде отслужена панахида и за всички българи градинари-дарители, с чиито средства е построен българския православен храм »Св. Св. Кирил и Методий« в град Будапеща. Приканваме да вземат молитвено участие с присъствието си техните потомци – наследници и внуци. Очакваме Ви. Бог да ви благослови!

Протоиерей С. Мамаков

През 2007 г. 299 души са дарили 1% от данъка си на Българската православна църква в Унгария в размер от **3 638 823** форинта.

A Magyarországi Bolgár Ortodox Egyháznak 2007-ben 299 fő ajánlotta fel a személyi jövedelemadója 1%-át, amiből **3.638.823** Ft folyt be.

Летен лагер в Равда

И тази година се организира летен лагер в България от 30 юни до 14 юли. Повече информация в следващия брой на »Български вести«.

Nyári tábor Ravdán!

Idén is lesz bulgáriai nyári tábor június 30-tól július 14-ig. Bővebb információ a Bolgár Hírek következő számában.

Обръщение

Умоляваме всички,

които имат снимки на Българския православен храм »Св. Св. Кирил и Методий« от преди 1945 г.

да се обадят в Канцеларията на Българското републиканско самоуправление (тел.: 216 4210).

Felhívás!

Кérjük mindazokat,

akiknek van fényképük a budapesti Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Ortodox Templomról az 1945 előtti időszakból,

jelentkezzen a Bolgár Országos Önkormányzat irodájában (tel.: 216-4210).

Покана

Българското самоуправление в XI-ти столичен район »Уйбуда«, Български културен форум и Български културен институт любезно канят Вас и децата Ви на

Първомартенски празник »Баба Марта«

на 1 март (събота) 2008 г., от 15.30 часа в Българския културен институт, място на проявата: VI. район Будапеща, бул. »Андраси« 14.

Програмата включва

Закичване с мартеници, прожекция на българския игрален филм »Рицар без броня« за малки и големи и детски коктейл

Meghívó

A Budapest XI. kerületi Újbuda Bolgár Kisebbségi Önkormányzat, a Bolgár Kulturális Fórum és a Bolgár Kulturális Intézet tisztelettel meghívják Önt és gyerekeit

március elsejei „Baba Marta” ünnepségre

2008. március 1-én (szombat), 15.30 órakor a Bolgár Kulturális Intézetben, a rendezvény helyszíne: VI. ker. Budapest, Andrassy út 14.

Ajándékozás martenicával, »Ricar bez bronja« c. bolgár játékfilm vetítése gyerekek és felnőttek számára és gyerekköztél

Програмата •• Program

Български културен дом •• Bolgár Művelődési Ház

м е с е ц м а р т 2 0 0 8 г. •• 2 0 0 8 . m á r c i u s

1, събота	18.00	Галаконцерт по случай 130 г. от Освобождението на България, Българска вокална формация »Дивна«
5., сряда	17.00	Малко театро – Театрално ателие
8, събота	17.00	Литературно кафене – Кафе с автограф Представяне на романа на Керана Ангелова: Елада Пиньо и времето . Книгата ще бъде представена от Мари Тьорьочик, заслужила артистка, носителка на наградата »Кошут«, носител на званието Национална актриса, член на Националния театър. В края на вечерта актрисата ще раздаде автографи на почитателите си. Коктейл по случай Международния ден на жената.
12, сряда	18.00	Киноклуб – След края на света – Весел и тъжен разказ, подобен на еврейски виц, решил да обвие тъмните страни на живота в комични рамки. По онова време най-бедняшкият квартал на Пловдив е уникално кътче в Европа, където съществува пълна етническа хармония между българи, турци, арменци, евреи, гърци и цигани. Поп, равин и ходжа, и един антихрист, наречен Къркача, са влюбени в една и съща едрогърда ханъма. Покрай тяхното съперничество, кавги и другарства начева и първата игра на любов между потомците им – еврейско момче и арменско момиче.
26, сряда	18.00	Творчески клуб

1., szombat	18.00	Gálakonzert Bulgária felszabadításának 130. évfordulója alkalmából
5., szerda	17.00	Malko Teatro – Színházi Műhely
8., szombat	17.00	Irodalmi kávéház – Kávés autogrammal Kerana Angelova – Elada Pinjo és az Idő c. könyvének bemutatója. A könyvet Töröcsik Mari Kossuth-díjas kiváló művész, a Nemzet Színésze mutatja be. A felolvasás végén Töröcsik Mari autogramot oszt. Kóktél a nemzetközi nőnap alkalmából.
12., szerda	18.00	Filmklub – Szled kraja na szveta
26., szerda	18.00	Alkotók klubja

Állandó programok

péntek 17.30
Bolgárnéptánc-oktatás

vasárnap 10.00-12.00
Játszóház gyerekeknek

minden hónap
első szerdája, 10.00
Nyugdíjasklub

а п р и л
••
á p r i l i s

2, сряда	17.00	Малко театро – Театрално ателие	2., szerda	17.00	Malko Teatro – Színházi Műhely
9, сряда	18.00	Киноклуб	9., szerda	18.00	Filmklub
16, сряда	18.00	Творчески клуб	16 szerda	18.00	Alkotók klubja
23, сряда	18.00	Литературно кафене – Думи и размисли: Кафе с автограф. Среца с писателката Иванка Могилска, гост на Международния панаир на книгата в Будапеща и представяне на романа й »Места за загубване«.	23., szerda	18.00	Irodalmi kávéház – Szavak és gondolatok – Kávés autogrammal Találkozó Ivanka Mogiliska írónővel a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon való részvétele alkalmából és a Meszta za zagubvane című regényének bemutatása.
30, сряда	18.00	Етнографски клуб – Пролетни празници	30., szerda	18.00	Néprajzi klub – Tavaszí ünnepekör

в а ж н и а д р е с и •• közérdekű címek

Magyarországi Bolgárok
Egyesülete
1097 Bp., Vágóhid u. 62.
tel.: 216-6560

Bolgár Országos
Önkormányzat
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4210

Fővárosi Bolgár
Önkormányzat
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4211

Bolgár Köztársaság
Nagykövetsége
1062 Bp., Andrássy út 115.
tel.: 322-0836, 322-0824

Szent Cirill és Szent Metód
Bolgár Pravoszláv Templom
1097 Bp., Vágóhid u. 15.
tel.: 215-0039

Bolgár Nyelvoktató
Kisebbségi Iskola
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4210

Bolgár Kulturális Intézet
1061 Bp., Andrássy út 14.
tel.: 269-4246

Hriszto Botev Bolgár-
Magyar Általános Iskola és
Gimnázium
1062 Budapest, Bajza u. 44.
tel.: 474-0536, 474-0537

Carevec Étterem
1097 Bp., Vágóhid u. 62.
tel.: 216-1797

Hotel Rila
1097 Bp., Vágóhid u. 62.
tel.: 216-1621